

N:o 74.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 10 maj 1902
— — — — — Andra Kammaren den 10 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af åtskilliga kronoegendomar m. m.

(Statsutskottets utlåtande n:o 53.)

Till Konungen.

Under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden den 21 februari innevarande år har Eders Kongl. Maj:t i en samma dag aflåten proposition föreslagit Riksdagen

ej mindre att medgifva,

att dels vid inträffande arrendeledighet af sådan under förvaltning af domänstyrelsen stäld och för statsverkets räkning utarrenderad egen- dom, hvilken i arrende lemnade mer än 500 kronor, men icke utöfver 700 kronor, dels i fråga om sådan kronoegendom, som ej varit för stats- verkets räkning utarrenderad, men som uppenbarligen vore eller vid arrende- uppskattning funnes vara af sådan beskaffenhet, att för densamma icke kunde påräknas högre arrende än 700 kronor, dels ock beträffande till inköpt skogsegendom hörande område, som utan olägenhet för skogsskötseln ansåges kunna afyttras, det finge bero af Eders Kongl. Maj:t att, efter

omständigheterna i hvarje fall, förordna, huruvida egendomen eller området borde för kronan bibehållas eller till större eller mindre del försäljas;

att, der Eders Kongl. Maj:t pröfvade försäljning af egendom, tillhörande någotdera af förstnämnda två slag, böra ega rum, densamma finge ske i enahanda ordning och på enahanda villkor, som i afseende å försäljning af egendom af samma slag nu vore enligt af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen fattade beslut gällande;

att, der Eders Kongl. Maj:t funne försäljning af område från inköpt skogsegendom böra ega rum, det finge på Eders Kongl. Maj:t ankomma att för hvarje fall bestämma, huruvida kongl. brevet den 29 maj 1874, angående försäljning af vissa hemman och lägenheter, eller kongl. brevet den 25 september 1896, angående bestämmelser att tjena till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner, skulle i afseende å sättet och villkoren för försäljningen tillämpas; samt

att vid hvarje försäljning derjemte finge iakttagas de särskilda bestämmelser, Eders Kongl. Maj:t kunde finna lämpligt att, i allmänhet eller i vissa fall, för försäljningen meddela;

dock under villkor, att de genom försäljning inflytande medel skulle användas för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark, och under iakttagande, att medlen borde inlevereras till riksgäldskontoret och der bokföras på sätt nu vore stadgadt angående köpeskillingarna för de kronoegendomar, som såldes enligt kongl. brevet den 29 maj 1874;

än äfven att, under förutsättning af bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t här ofvan föreslagit, medgifva, att köpeskillingarna för de kronoegendomar af ofvan angifna slag samt till inköpta skogsegendom hörande områden, rörande hvilkas försäljning beslut fattades under tiden till och med utgången af år 1903, finge för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark af Eders Kongl. Maj:t disponeras och följaktligen på Eders Kongl. Maj:ts requisition från riksgäldskontoret utbetalas.

I likhet med alla dem, som, på sätt i statsrådsprotokollet omförmäles, i detta ärende yttrat sig, anser Riksdagen önskvärdt, att medel beredes för fortsatt inköp för statens räkning af skogsmark; och finner Riksdagen välbetänkt, att för sådant ändamål en utsträckt försäljning af mindre kronoegendomar må ega rum. Men att gifva denna försäljningen sådan omfattning, som Eders Kongl. Maj:ts föreliggande förslag innebär, synes Riksdagen icke tillrådligt. Redan den omständighet, att Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i flera län och, bland dem, län, inom hvilka ett jemförelsevis synnerligen stort antal af ifrågavarande lägenheter äro

belägna, afstyrkt den ifrågasatta utsträckta försäljningen, torde mana till varsamhet.

Enligt de vid skogskomiténs den 9 september 1899 afgifna betänkande fogade tabeller, utgjorde antalet egendomar, om hvilkas försäljning beslut redan fattats, men hvilka ännu icke vore försålda, 612 med ett taxeringsvärde af 5,579,260 kronor. I statsrådsprotokollet meddelas, att sedermera afyttrats sådana lägenheter för tillhoppa 1,511,781 kronor 35 öre; och då, efter hvad erfarenheten gifvit vid handen, försäljningspriset för dessa egendomar med omkring 50 procent öfverstiger taxeringsvärdet, kan antagas, att ännu förefinnas egendomar med taxeringsvärde af omkring fyra och en half million kronor, hvilkas försäljning skall på grund af Riksdagens redan fattade beslut ega rum under den närmaste tiden. Vid bifall till Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande förslag, eller försäljning af egendomar med arrenden från 500 till 700 kronor, skulle enligt nämnda tabeller ytterligare 505 egendomar med taxeringsvärde af 7,811,200 kr. komma att falla inom kategorien af egendomar, som skola afyttras. Af hvad departementschefen till statsrådsprotokollet meddelat, har Riksdagen icke funnit sig öfvertygad om lämpligheten af så omfattande försäljning. Riksdagen anser därför, att den nu ifrågasatta försäljningen bör för närvarande inskränkas till de egendomar, hvilka i arrende lemna mer än 500 kronor, men icke utöfver 600 kronor. Dessa egendomars antal utgör enligt samma tabeller 266 med ett taxeringsvärde af 3,797,800 kronor.

Härvid är att märka, att ett ytterligare antal kronoegendomar och lägenheter blifva till salu utbudna, då försäljning må ega rum af kronoegendomar, som ej varit för statsverkets räkning utarrenderade, men som uppenbarligen äro eller vid arrendeuppskattning finnas vara af sådan beskaffenhet, att för dem icke kan påräknas högre arrende än 600 kronor, äfvensom af vissa å inköpta skogsegendomar befintliga områden, hvilka icke anses böra för kronan bibehållas.

I afseende å försäljning af de nu af Riksdagen omförmälda egendomarne har Riksdagen velat framhålla vigten deraf, att innan beslut fattas om dessa egendomars afyttring bör, då förhållandena sådant påkalla, tillses, huruvida de icke på grund af befintlig skogstillgång eller rätt till vattenkraft må böra i kronans ego bibehållas.

Hvad beträffar till inköpt skogsegendom hörande område, hvars försäljning nu ifrågasättes, föreställer sig Riksdagen, att i afseende å hvar och en sådan själfständig bruks- eller hemmansdels försäljning bör gälla hvad som angående den öfriga egendomsförsäljningen nu föreslås,

eller att dess arrendevärde ej bör öfverstiga 600 kronor. I afseende å sådant område har Riksdagen vidare velat uttala den mening, att före dess afskiljande från skogsmark och försäljning domänstyrelsens jordbruksafdelning bör, på det att vederbörlig hänsyn må tagas till dess lämpliga anordnande såsom jordbrukslägenhet, i ärendet afgifva yttrande.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, och då Riksdagen i öfrigt icke haft något att mot Eders Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning erinra, har Riksdagen på det sätt bifallit Eders Kongl. Maj:ts förevarande proposition, att Riksdagen medgifvit,

ej mindre att dels vid inträffande arrendeledighet af sådan under förvaltning af domänstyrelsen stäld och för statsverkets räkning utarrenderad egendom, hvilken i arrende lemnar mer än 500 kronor, men icke utöfver 600 kronor, dels i fråga om sådan kronoegendom, som ej varit för statsverkets räkning utarrenderad, men som uppenbarligen är eller vid arrendeuppskattning finnes vara af sådan beskaffenhet, att för densamma icke kan påräknas högre arrende än 600 kronor, dels ock beträffande till inköpt skogsegendom hörande område, som utan olägenhet för skogsskötseln anses kunna afyttras och uppenbarligen är eller vid arrendeuppskattning finnes vara sådant, att för detsamma icke kan påräknas högre arrende än 600 kronor, det må bero af Eders Kongl. Maj:t att, efter omständigheterna i hvarje fall, förordna, huruvida egendomen eller området bör för kronan bibehållas eller till större eller mindre del försäljas;

att, der Eders Kongl. Maj:t pröfvar försäljning af egendom tillhörande någotdera af förstnämnda två slag böra ega rum, densamma må ske i enahanda ordning och på enahanda vilkor, som i afseende å försäljning af egendom af samma slag nu är enligt af Eders Kongl. Maj:t och Riksdagen fattade beslut gällande;

att, der Eders Kongl. Maj:t finner försäljning af område från inköpt skogsegendom böra ega rum, det må på Eders Kongl. Maj:t ankomma att för hvarje fall bestämma, huruvida kongl. brefvet den 29 maj 1874, angående försäljning af vissa hemman och lägenheter, eller kongl. brefvet den 25 september 1896, angående bestämmelser att tjena till efterrättelse i fråga om lägenheters upplåtande från kronans jordbruksdomäner, skall i afseende å sättet och vilkoren för försäljningen tillämpas; samt

att vid hvarje försäljning derjemte må iakttagas de särskilda bestämmelser, Eders Kongl. Maj:t kan finna lämpligt att i allmänhet eller i vissa fall försäljningen meddela;

dock under vilkor, att de genom försäljningen inflytande medel skola användas för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark, och under iakttagande, att medlen böra inlevereras till riksgäldskontoret och der bokföras på sätt nu är stadgadt angående köpeskillingarna för de kronoegendomar, som säljas enligt kongl. brefvet den 29 maj 1874;

än äfven att köpeskillingarne för de kronoegendomar af ofvan angifna slag samt till inköpta skogsegendomar hörande områden, rörande hvilkas försäljning beslut fattas under tiden till och med utgången af år 1903, må för inköp af skogbärande eller till skogsbörd tjenlig mark af Eders Kongl. Maj:t disponeras och följaktligen på Eders Kongl. Maj:ts requisition från riksgäldskontoret utbetalas.

Stockholm den 10 maj 1902.

Med undersåtlig vördnad.